

ՀԱՆԴԻՍԱԽՈՐ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՈՀԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Յարգելու համար յիշատակը 7 Դեկտեմբերի Զարեհաբերի օրը Մայր Հայրենիքի հիւսիս-արեւմտեան օղաններուն մէջ պատահած անհուր երկրաշարժի ծանեակ հաղաքաւոր զոհերուն, Կիրակի, 11 Դեկտեմբերի առաւօտուն, հանդիսաւոր Սուրբ Պատարագ մատուցուեցաւ Ս. Յակոբեանց Մայր Յանուրի Աւագ Սեղանին վրայ: Ժամադարն էր Գեորգ. Տ., Սեւան Եպս. Լարիպեան, իսկ քաղաք խօսեցաւ ու հանգստեան կարգերուն նախագահեց Լուսաւորապետ Գեորգ. Տ. Գարեգին Արեւպա. Գազանները:

Հինգուրբի օր (8 Դեկտ.), երկրաշարժի յետոյ եւ ցնիչ լուրը ստացուելուն պէս, Պատրիարքանքի վրայ կիսաժող պառօղեցաւ սեւ քրօս մը, իսկ վանքի աւագ մուտքը եւ Պատրիարքանքի ստեղծուցներու ստորոք սեւ օղորներով երկզուեցան: Դրօշը մնաց իր տեղը 40 օրեր օտուրեակ:

Իր խօսքի ընթացքին, որուն Անգլերէն թարգմանութիւնը կարդաց յետոյ, Սրբազա. Նին աչիւրը լեցուեցան եւ ձայնը եղաւ բուռ ու յուզումահար: Ան օտորհեալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց՝ որոնք իրենց ձեռքերը երկաթեղին մեր վեհերը դարձուցնելու եւ մեր սրբունքը սրբելու համար: Կիտեց անունները Սրբազան Յօսիք, Թուստց Պատրիարքին, Խաչիկի կառավարութեան եւ այլոց: Ըսաւ քի մխիթարութեամբ կը զգանք որ այս անգամ առանձին չմնացինք ժող ստեղծող և վիթիւր հեռ. ինչպէս 1915-Մեծ Նոյեմբին, այլ աւազակի և օտակի թաքսեակներ անտղակաւ եղան մօտէն ու հեռուէն:

Ս. Պատարագի աւարտին, Մայրավանքի մեծ զանգը սկսաւ իր եպսօմոսը ղօլանքը, մինչ Միաբանութեան անդամներուն հետ օտար-հոգեւորական հիւրեր եւս անցան առեւան, մասնակցելու համար հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պատասմունքին:

Այս հիւրերէն յիշեմ Յունաց Պատր. Փոխանորդ Տ. Վասիլիոս եւ Ս. Յարութեան Յանուր Տեառն Տ. Դանիէլ Սրբազաններ, Տրանսպակեանց Կիւրոսի Փոխանորդ Հայր Զուսթօ Արզաւազ, Ասորաց եւ Հայկեաց

եպիսկոպոսները, Անգլիկան Եպս. Ի Ներկայացուցիչը, Հայ-Կաթոլիկ համայնապետ Տ. Յովսէփ Մ. Վրդ. Ռուպեան, Մարոնիքներու Հովիւր եւայլ: Իսկ առիթահապաններէն՝ Քաղաքապետ Քեօր Բոլլէք, Կոնից եւ Ներքին Գործոց Նախարարութեան ներկայացուցիչներ, Սովետ Միութեան մէջ նախապետ արգելափակուած Նաբան Շարանքի եւ ուրիշ օտեր: Ներկայ էին նաեւ հայկեա Հիւպատոսներ Ամերիկայի, Անգլիոյ, Տրանսայի, Թաւրիոյ, Սպանիոյ եւ Յունաստանի:

Արարողութեան յետոյ, Լուսաւորապետ Սրբազան անցաւ գլուխը երկարածիկ բաւ. փորձ մը որ, Ապրիլ 24ի օրունք նման, զուլուեցաւ Ս. Քրիստի ազգ. գերեզմանատունը: Ապրիլէն երիտասարդներ ձեռնարած կը թանկին աւերակեալ Մայր Հայաստանի կտակեալ նկար մը: Արարայի Նահապետաց Յուստասանին առջեւ եւս կատարուեցաւ հանգստեան դպաւորիչ կարգ:

Կեսօրը անցած էր երբ սպակի Քաղ. մութիւնը — սուրար մեծամասնութիւնը Սաղիմահայ գաղութին՝ Առաքելական եւ Կաթոլիկ — գլխիկոր վերադարձաւ յուզաւոր այս արարողութեան:

Յաշորդ օրերուն, Պատրիարքանք ցաւակցութեան եկան բազմաթիւ օտար — Իսլամ, Հրեայ, Գրիգորեան — դէմքեր եւ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ, Արաւաղեմէն եւ արշակալէն: Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը, որ բանի մը օրեր վերջ վերադարձած էր արօտասահմանէն, քն. զունց բոլորը Պատրիարքանքի զանգիւնին մէջ, ի ներկայութեամբ Միաբանութեան առաջաւոր անդամներուն: Այդ դէմքերէն յիշեմք մասնաւորաբար Յունաց եւ Լատինաց Ամեն. Պատրիարքներ, Թաւրիի Փոխ-Վառ. չապետ, Բանուորական Կուսակցութեան պետ եւ Արաքին Գործոց Նախարար Վահր. Շիմօն Փեռեւ եւ Կոնից Նախարար Վահր. Զեպուլաւ Համբ, որոնք գրաւոր կերպով ալ ցաւակցութիւն յայտնեցին եւ ըրին դրամական նուիրատուութիւն:

Հոգեհանգստեան պահը Ս. Յակոբեանց Մայր Տանարին մէջ :
Դեկտեմբեր 11, 1988

Հոգեհանգիստ Ս. Փրկչի զերեզմանասան մէջ
Արարայի Յուշարձանին առջեւ : Դեկտ. 11, 1988

Քափօրը կ'ուղղուի դէպի Ս. Փրկիչ գերեզմանատուն
Դեկտեմբեր 11, 1988

Ս. ՅԱՎՈՐԻ ՆԵՐՍԷՆ

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

Ամենայն Հայոց Հայրապետի Օծման տարեգարծի առթիվով, հետեւելով հեռագիրը յղուած է Մայր Աթոռ. —

Երուսաղէմ, 2 Հոկտեմբեր 1988

Ձեր Մերութեան գահակալութեան եւ օծման 33րդ տարեդարձին ուրախ առիթով, հանեցեք ընդունել մեր, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան եւ Սաղիմոնայ համայնքի ջիւղագին շնորհաւորութիւնները, երկուս ու երջանիկ օրերու լուսազոյն բարեմարտութիւններով հանդերձ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԵՐՏԷՐԻԱՆ
Պատիւաբար Հայ Երուսաղէմի

Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ա Վ Ա Ն Ք Վ Ե Մ Ա Վ Ա Ն Ք

● Եր. 1 Հոկտ. — Տոն Խաչի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Նշան վերնամասին մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Կոմիտաս Վրդ. Երզնկեան:

● Կիր. 2 Հոկտ. — Բարեկենդան Վարդայ Ս. Խաչի պահոց եւ ԼԳ. Տառնդաճ Օծման Տ. Յ. Վազգէն Ա. Կարողիկոսին Ամենայն Հայոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Յարութիւն, մեր վերնատան մասին մէջ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Անուշաւան Վրդ. Ձղաշեան:

● Ուր. 7 Հոկտ. — Նախատեսուող պաշտուանցաւ Հղացոյ Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ մէջ: Հանգիստակտն էր Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ.:

● Եր. 8 Հոկտ. — Ս. Գեորգայ գորավահին: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Գեորգ (Հղացոյ): Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Կոմիտաս Վրդ. Երզնկեան: Երթ աւարտի թափօրները գլխաւորեց Հոգշ. Տ. Սեան Վրդ. Դարիպեան: Պատուաւորութիւն եղաւ Հղացոյ Տեղին:

— Պէտքէ ետք, Լուսարարակա Սրբ. Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը Վարդապետով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, ուր պաշտուեցան ժամերգութիւնն ու Նախատարագը մեր վերնամասին մէջ: Ապա կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբաւեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրակտն էր Հոգշ. Տ. Կոմիտաս Վրդ.:

● Կիր. 9 Հոկտ. — Տոն Վարդայ Ս. Խաչին (660): Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւնները պաշտուեցան ի Ս. Յարութիւն, մեր վերնամասին մէջ: Ապա հանգիստաւոր Սուրբ Պատարագը մատուցուեցաւ Քրիստոսի Ս. Գեորգեմանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Անուշաւան Վրդ. Ձղաշեան: Լուսարարակա Գերշ. Տ. Գաբրիէլ Արքեպ. Նախագահեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Տ. Վազգէն Ա. ի Օծման 33րդ տարեդարձին առթիւ կատարուած Վարդապետական Մաղթանքին:

● Եր. 15 Հոկտ. — 72 աւակերացեց Քրիստոսի Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի ներքին գահի վրայ: Ս. Գեորգայ ընդանին վրայ: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Վանիկ Վրդ.:

● Կիր. 16 Հոկտ. — Այսօր կատարուեցաւ Ինժեքի Ս. Գեորգայ վանոց տարեկան աւատակացութիւնը: Ժամարարն էր Հոգշ. Տ. Գուսան Արք. Գաբրիէլ Գերշ. Տ. Յիւրեղ Նպիտի, Ներկայացնելով օգուտն առբեր իրեկտիպը քրիստոնէական անվերապահեան ու անձնազոհութեան: Հակառակ քաղաքական անապահով վիճակին, բաւական ժողովուրդ եկած էր Երուսաղէմէն, Մաֆայէն եւ Հայֆայէն:

● Ուր. 21 Հոկտ. — Նախատեսուող Վարդայ Ս. Յակոբ Նախագահեց Լուսարարակա Գերշ. Տ. Գաբրիէլ Արքեպ.:

● Եր. 22 Հոկտ. — Ս. Թաղմանաց վարդապետաց մերոց (Տոն ազգային եւ եկեղեցական): Ըստ սովորութեան, Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին

Իսկ Թաղմանաց մեզ աղեկեաներուն ի նպաստ նուիրահաւաքութեան մը ձեռնարկուեցաւ, որուն իր մասնակցութիւնը բերաւ իւրաքանչիւր հայ ընտանիք, Երուսաղէմէն եւ օրդակայէն, գրեթէ տոնաց բացառութեան: Եւ այժմ հապտակ երկրին մեզ շիրով բաղաձայն անկալուն կացութեան պատճառաւ ստեղծուած ճեղքանակով ազգային: Իսկ անոնք որոնք թուեալ միջոցին այս կամ այն պատճառով չկրցան ներկայա-

նալ Թաղմանացուն, բոլիս ստով ու մեծաբայ քաղկներով ընդունեցին այդ նպատակաւ կազմուած մասնաւոր Ցածմանախմբի մը այցը իրենց յարկերէն ճեղք: Օտար կազմակերպութիւններ եւ անհատներ, Հայոց կարգին, նուիրեցին Յաւա հազուադէպ, դեղորայք եւ այլ անհրաժեշտ աղիւթներ՝ աղեկէն հաւաքածութեան հասցէին, որոնց բոլորին կը յայնենք մեր զգածուած ճեղքանակալութիւնը: